

SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA
FILIAL DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona

Núm. 194

Març 2007

QUÈ CAL SABER?

EL RENT*

Per a anomenar el **fong** que, per la seua acció enzimàtica, fa possible tant la **panificació** com la fabricació de **cervesa** (*Saccharomyces cerevisiae*), la llengua catalana disposa de dues paraules: en el català oriental s'usa **llevat**, mentre que en el català occidental (a l'Urgell, la Conca de Barberà, la Franja de Ponent i el País Valencià) s'utilitza **rent**.

Segons el *Diccionari català-valencià-balear*, d'Antoni M. Alcover i Francesc de B. Moll, *rent* prové de l'adjectiu llatí *RECENS, RECENTIS*, que vol dir 'nou', 'fresc'. Aquesta opinió no és compartida per Coromines, que el fa derivar del verb llatí *RECENTARE*, que significa 'refrescar tirant-hi una substància líquida'.

Si bé s'ha perdut molt l'ús de *rent* perquè ara poca gent pasta **pa** a casa, la paraula és completament viva al País Valencià, i figura tant en alguns **refranys** populars («El rent i la granera fan la dona feïnera») com en la literatura culta, en aquest cas també en el sentit figurat d'impuls per accions o actituds de col·lectius humans'.

Com a exemple d'aquest últim cas, reproduïm uns versos del poema «Arbres» (1955), del poeta valencià Martí Domínguez Barberà (Algemesí, 1908 - València, 1984), dedicat al nostre idioma:

Ens va entrar el llatí pel sol naixent,
gòtic, pel nord; l'àrab, pel sud brusent;
la llengua de Castella, pel ponent...
Tu no has vingut, Tu eres nostre rent!

* Text original de Francesc Asensi, membre de l'IEC.